

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 23 februari 2017

Mål nr

Ö 3617-14

SÖKANDE

Ruvhten Sijte, 892600-5482

Brändåsen

840 94 Tännäs

Ombud: Advokaterna Lars Melin och Camilla Wikland

Front Advokater AB

Kungstorget 2

411 17 Göteborg

SAKEN

Resning

TIDIGARE AVGÖRANDE

Hovrätten för Nedre Norrlands dom 2002-02-15 i mål T 58-96

Dok.Id 128014

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax 08-561 666 86	08:45-12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15-15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår ansökan om resning.

YRKANDE

Ruvhten Sijte har ansökt om resning och yrkat att målet ska tas upp till förnyad prövning i hovrätten.

SKÄL

Bakgrund

1. I början av 1990-talet väckte ett stort antal fastighetsägare i Härjedalens kommun talan vid Svegs tingsrätt mot Ruvhten Sijte och fyra andra samebyar. Fastighetsägarna yrkade att det skulle fastställas att samebyarna inte hade någon av avtal oberoende rätt till renbete på deras fastigheter. Ruvhten Sijte medgav talan beträffande vissa fastigheter men bestred talan i övrigt. Även de andra samebyarna medgav talan i vissa delar och bestred den i andra, i vart fall inledningsvis. Som grund för bestridandet åberopade samebyarna att de hade rätt till vinterbete på fastigheterna enligt fyra särskilda grunder, nämligen urminnes hävd, lagfäst rätt genom renbetes- och rennärlingslagarna, sedvana samt konventionsskyddade rättigheter. Tingsrätten ansåg att samebyarna inte hade rätt till vinterbete på fastigheterna på någon av dessa grunder och biföll fastighetsägarnas talan. Samebyarna överklagade till hovrätten som fastställde tingsrättens dom. Högsta domstolen beslutade i april 2004 att inte meddela prövningstillstånd. Hovrättens dom vann därmed laga kraft.
2. Den främsta frågan i målet i tingsrätten och hovrätten var om samer hade nyttjat fastighetsägarnas marker för vinterbete under så lång tid att

samebyarna därigenom hade fått rätt till fortsatt vinterbete på fastigheterna. Samebyarna ansågs ha bevisbördan för att en rätt till vinterbete hade uppkommit på detta sätt. I målet åberopade parterna på båda sidor omfattande bevisning rörande historiska förhållanden.

3. Vid prövningen av resningsansökan har det uppenbarligen betydelse var de olika fastigheter som ansökan gäller är belägna. I resningsärendet har fastigheternas läge inte preciserats. Såvitt kan utläsas av de fastighetsbeteckningar som anges i hovrättens dom är dock flertalet fastigheter belägna i närheten av Tännäs eller Funäsdalen, åtskilliga ligger i närheten av Rånddalen och Glöte, medan ett fåtal återfinns i trakten av Lofsdalen eller Lillhärda. I hovrättens dom anges även fem fastigheter i Överhogdal, i östra delen av Härjedalen.

Skälen för ansökan om resning

4. Som grund för ansökan om resning har Ruvhten Sijte gjort gällande att det sedan hovrättens dom vann laga kraft har rörande historiska förhållanden framkommit nya omständigheter och nya bevis som, om dessa hade lagts fram i rättegången, sannolikt skulle ha lett till en annan utgång. Merparten av den nya bevisningen kunde, enligt Ruvhten Sijte, inte åberopas i rättegången, eftersom materialet inte existerade då. Övrig bevisning skulle ha kunnat förebringas endast genom ett synnerligen omfattande och tidskrävande arbete av grundforskningskaraktär, och samebyn har därför haft giltig ursäkt att inte åberopa materialet i rättegången.

5. Till närmare utveckling av skälen för resningsansökan har Ruvhten Sijte anfört bl.a. följande. Sedan hovrättens dom vann laga kraft har den

historievetenskapliga forskningen gjort stora framsteg och flera nya avgörande vetenskapliga rön har framkommit. Arkivarien Lars Rumar, som var sekreterare i Gränsdragningskommissionen för renskötseområdet, har sedan kommissionen år 2006 avgav sitt betänkande Samernas sedvanemarken (SOU 2006:14) bedrivit ett omfattande forskningsarbete rörande samernas renbetesrätt i Härjedalen. Arbetet har resulterat i boken Historien och Härjedalsdomen – en kritisk analys, som gavs ut år 2014 genom Centrum för samisk forskning vid Umeå universitet. Vidare har samebyarna i Härjedalen under åren 2009–2013 bedrivit ett gemensamt allmänt dokumentationsprojekt. I juni 2013 inledde dessutom Ruvhten Sijte ett omfattande arbete med att söka specifik information om renbete inom det område som rör samebyn. Det arbetet avslutades våren 2014.

6. Ruvhten Sijte har vidare anfört att det nu står klart att hovrätten hade felaktiga historiska utgångspunkter för sin bedömning och att domen vilar på en direkt felaktig historievetenskaplig grund. Ett av de avgörande felen är att hovrätten ansåg att det inte fanns stöd för att vinterbete hade kunnat ske på andra marker än renbetesfjällen förrän i samband med 1886 års renbeteslag. Enligt hovrätten stadgades det först då att renbete grundat på sedvana fick förekomma utanför renbetesfjällen. Hovrätten ansåg vidare att avvittringarna satte gränser för renskötseområdena och att detta bekräftade att vinterbete utanför renbetesfjällen inte var tillåtet. Genom Lars Rumars forskning är det, enligt samebyn, nu klarlagt bl.a. att det inte fanns någon begränsning av renbetesrätten till renbetesfjällen. Detta, tillsammans med vad som i övrigt har framkommit genom Lars Rumars forskning och genom övriga nya omständigheter och bevis, skulle sannolikt, i vart fall sammantaget, ha lett till en annan utgång i målet.

7. Ruvhten Sijte har i resningsärendet åberopat ett mycket stort antal nya omständigheter, förtecknade i resningsansökan och i två till ansökan fogade ”Hard facts-listor”. Samebyn har också åberopat en omfattande skriftlig bevisning.

8. Ruvhten Sijte har i resningsärendet även gjort gällande – dock utan att ange det som grund för ansökan – att hovrättens rättstillämpning varit uppenbart felaktig. Samebyn har därvid hänvisat till ”Nordmalingdomen” NJA 2011 s. 109 samt gjort gällande att hovrättens domskäl är bristfälliga.

De rättsliga förutsättningarna för resning i tvistemål

9. Som utgångspunkt gäller att sedan en dom har vunnit laga kraft kan den fråga som har avgjorts genom domen inte tas upp till ny prövning (den s.k. orubblighetsprincipen). Mot orubblighetsprincipen står den s.k. sanningsprincipen, som ger ett visst lagstadgat utrymme för att undanröja en lagakraftvunnen dom, om ny utredning ger anledning att ifrågasätta domens riktighet. Ett sådant undanröjande sker genom resning.

10. Förutsättningarna för resning i tvistemål regleras i 58 kap. 1 § rättegångsbalken. Den resningsgrund som aktualiseras i detta ärende, tillkommande omständigheter eller bevis, behandlas i första stycket 3. Där framgår att resning får beviljas om det åberopas omständighet eller bevis, som inte har lagts fram tidigare, och framläggandet av omständigheten eller beviset sannolikt skulle ha lett till en annan utgång i målet. För att en omständighet eller ett bevis ska kunna läggas till grund för resning krävs dock, enligt paragrafens andra stycke, att sökanden gör sannolikt att han inte kunnat åberopa omständigheten eller beviset i den tidigare rättegången eller att han annars har haft giltig ursäkt att inte göra det.

11. Innebörden i de angivna bestämmelserna är att resning som regel inte kan beviljas med hänvisning till omständigheter eller bevis som sökanden hade kännedom om redan under rättegången men då underlät att åberopa. Som regel finns det inte heller förutsättningar för resning om sökanden i samband med rättegången hade anledning att räkna med ett visst materials existens och åtkomlighet men underlät att ta fram det. I ett enskilt fall, när sökanden har haft ”giltig ursäkt”, kan dock resning ändå beviljas. Så kan vara fallet om sökanden från början inte hade anledning att inse materialets betydelse och detta inte har berott på hans eller hennes försumlighet eller om det skulle ha inneburit särskilda svårigheter att ta fram materialet. (Jfr bl.a. NJA II 1943 s. 727 och Thorsten Cars, Om resning i rättegångsmål, 1959, s. 173 ff.) Det anses dock att begreppet ”giltig ursäkt” i ett dispositivt tvistemål bör ges en sträng tillämpning och att det krävs starka skäl för att en part ska, efter en lagakraftvunnen dom i ett sådant mål, kunna i ett resningsärende åberopa bevis som i och för sig hade kunnat åberopas redan i rättegången (se NJA 1989 s. 843).

12. Också ett sakkunnigutlåtande, som återger nya fakta eller erfarenhets-satser, utgör det slag av bevis som kan föranleda resning. Enbart en sammanställning eller bearbetning av bevismaterial som förelåg i rättegången eller en fortsatt utveckling av synpunkter som framfördes redan i rättegången är däremot inte – även om det ges formen av ett sakkunnigutlåtande – en ny omständighet eller ett nytt bevis i resningsbestämmelsens bemärkelse; sådana sammanställningar och bearbetningar kan alltså inte i sig ligga till grund för ett beslut om resning. Detta utesluter inte att en systematiskt genomförd sammanställning och sakkunnig granskning av tidigare åberopat bevismaterial under särskilda förhållanden – såsom att den har skett i belysning av nya vetenskapliga rön – kan bli att hänföra till sådana omständigheter eller bevis

som avses i resningsbestämmelsen (jfr NJA 1975 C 125 och Henrik Edelstam, Sakkunnigbeviset – en studie rörande användningen av experter inom rättsväsendet, 1991, s. 391 f.).

13. Prövningen i resningsärendet ska avse de tillkommande omständigheterna eller bevisen och sannolikheten av att dessa, om de hade åberopats i rättegången, skulle ha föranlett en annan utgång. Betydelsen av det nya materialet ska ställas mot den utredning som åberopades i rättegången. Den gamla utredningen ska i princip värderas och bedömas på det sätt som kommer till uttryck i det angripna avgörandet. Relevansen av tidigare åberopade omständigheter ska alltså inte bli föremål för någon ny bedömning och det ska inte heller göras någon fristående omvärdering av den tidigare bevisningen. Det kan dock vara nödvändigt att i resningsärendet bedöma styrkan av den tidigare bevisningen så att det blir möjligt att avgöra om den nya bevisningen har sådan vikt att det finns förutsättningar för resning. (Se NJA 2010 s. 295 p. 14 och 15.) I så fall kan även en i resningsärendet tillförd analys av tidigare material tillmätas betydelse.

14. Det nya materialet ska i princip prövas utifrån den rättstillämpning som förekom i det tidigare avgörandet. Det gäller även i fråga om bevisbörda och beviskrav. Ändrad praxis påverkar inte förutsättningarna för resning (se bl.a. NJA 1981 s. 350). Det nya materialets betydelse i bevishänseende ska dock – till skillnad från den tidigare utredningen – bedömas objektiverat (se NJA 2010 s. 295 p. 16). Resningsdomstolen ska således göra en från det tidigare avgörandet fristående bedömning av vilket bevistillskott det nya materialet har. Frågan blir därefter om tillskottet i sådan grad kan anses ha varit ägnat att inverka på den bedömning som gjordes, att det kan sägas vara sannolikt att materialet hade föranlett en annan utgång.

15. Vad som nu har sagts innebär att Högsta domstolen i resningsärendet inte ska pröva om hovrättens dom framstår som korrekt med utgångspunkt från då föreliggande omständigheter och bevisning utan endast om tillkommande omständigheter och bevis, ifall också dessa hade åberopats i hovrätten, sannolikt skulle ha lett till en annan utgång i målet.

Vilket material kan läggas till grund för prövningen av resningsansökan?

16. Det material som Ruvhten Sijte har åberopat i resningsärendet kan delas in i tre kategorier, *dels* material som åberopades i rättegången, *dels* material som existerade vid tiden för rättegången men inte åberopades *och dels* material från tiden efter rättegången.

17. Det finns inte förutsättningar att bevilja resning på grundval av det tidigare åberopade materialet. Detta ska inte bedömas i resningsärendet annat än som ett led i prövningen av det nya materialets betydelse (jfr p. 13).

18. Även när det gäller det material som existerade vid tiden för rättegången, men inte åberopades där, uppkommer frågan om det kan läggas till grund för ett beslut om resning. Det förutsätter att Ruvhten Sijte har gjort sannolikt att samebyn inte hade möjlighet att åberopa materialet i rättegången eller att man hade giltig ursäkt att inte göra det (jfr p. 10 och 11). Eftersom Ruvhten Sijte inte synes till någon del ha saknat möjlighet att ta fram materialet, blir frågan om samebyn hade giltig ursäkt.

19. Vid bedömningen av den frågan bör beaktas att rättegången avsåg ett vidlyftigt och komplicerat mål och rörde historiska förhållanden sammantaget med att Ruvhten Sijte inte valde tidpunkten för prövningen, eftersom det var fastighetsägarna som inledde rättegången. Den historiska bakgrunden hade

emellertid berörts i flera tidigare sammanhang, och den framträdde även i flera av de dokument som fastighetsägarna åberopade i målet. Beträffande en del av det nu åberopade materialet måste samebyn alltså redan vid tiden för rättegången ha känt till att det existerade, att det kunde ha betydelse och var det stod att finna. I andra delar kan det antas att ett framtagande och sammanställande av materialet skulle ha krävt ett tidsödande och resurskrävande arkivforskningsarbete och att det, så länge sådant arbete inte hade vidtagits, var svårt att precisera materialets betydelse i målet. Mot bakgrund av målets art och omfattning måste det visserligen ha stått klart för Ruvhten Sijte att viss arkivforskning kunde vara nödvändig, och det har inte påståtts annat än att samebyn också hade de tidsmässiga ramar som sådan forskning kunde kräva. När det gäller en del arkivmaterial som var mera besvärligt att ta fram får det likväl anses ursäktligt att Ruvhten Sijte inte tog fram det i samband med rättegången.

20. Vad som nu har sagts innebär att Ruvhten Sijte får anses ha haft giltig ursäkt i vissa delar, men inte i andra.

21. Det senare gäller bl.a. offentligt utredningsmaterial avseende rennärningen i Härjedalen, däribland Renbetesmarksutredningens betänkande (SOU 1966:12) med en därtill fogad karta, en år 1990 gjord utvecklingsplanering m.m. för Tännäs sameby samt en år 1978 upprättad karta över renskötselns intresseområden. Ruvhten Sijte kan inte heller anses ha haft giltig ursäkt vad gäller sådant material som samebyn själv hade i sin besittning, t.ex. fakturor som tidigare hade tillställts samebyn. Detsamma gäller material som gavs in till domstolarna under rättegången, fastän det inte alls åberopades eller åberopades endast i vissa delar. Hit hör bl.a. ett i resningsärendet åberopat kungligt brev från år 1756, vilket gavs in till tingsrätten i avskrift,

liksom 1919 års lappkommittés betänkande SOU 1923:51. Ruvhten Sijte kan vidare inte anses ha haft giltig ursäkt att inte åberopa sådant material som visserligen inte särskilt gavs in i rättegången men ingår i material som i andra delar gavs in; så är fallet med bilagorna till den utredning som f.d. landskamrern Elof Huss presenterade år 1959. Detsamma gäller sådan vid rättegången tillgänglig litteratur som var av relevans för målet, däribland litteratur om renskötsel i Härjedalen och intilliggande områden.

22. Det nu angivna materialet kan alltså inte läggas till grund för prövningen av resningsansökan.

23. Det framstår däremot som ursäktligt att Ruvhten Sijte i rättegången inte åberopade visst material som ingår i en år 1913 utförd utredning om renbetesförhållandena i bl.a. Härjedalen. Vid tiden för rättegången torde det nämligen ha varit svårt att ta fram materialet och bedöma dess betydelse (se p. 38). Detsamma gäller en karta som utarbetades för 1919 års lappkommittés räkning. Ruvhten Sijte får också anses ha haft giltig ursäkt att inte åberopa det arkivmaterial från 1600- och 1700-talen avseende lokala förhållanden som inte gavs in under rättegången och som nu återges i Lars Rumars bok. I resningsärendet förekommer vidare en del äldre tidningsartiklar jämte litteratur från äldre tider som det får antas ha varit särskilt besvärligt att ta fram. Även i dessa delar får Ruvhten Sijte anses ha giltig ursäkt.

24. I resningsärendet har vidare åberopats ett stort antal uppgifter ur äldre kyrkoböcker. Dessa uppgifter kan, sedda var för sig, synas ha begränsad betydelse men sammantagna ha ett visst bevisvärde. Från ett process-ekonomiskt perspektiv har det varit rimligt att inte belasta rättegången med materialet. Ruvhten Sijte får därför anses ha haft giltig ursäkt att inte åberopa materialet förrän i resningsärendet.

25. Det material som härrör från tiden efter rättegången utgörs främst av sakkunnigutlåtanden från Lars Rumar och Ewa Ljungdahl, Lars Rumars bok samt svenska och norska utredningsbetänkanden. Ewa Ljungdahl har lämnat uppgifter om vad som under de sista decennierna har framkommit om nya arkeologiska rön i Härjedalen. Detta ska läggas till grund för prövningen i resningsärendet. Detsamma gäller de delar av Lars Rumars bok och utlåtanden, där Lars Rumar presenterar tidigare inte framlagt äldre arkivmaterial (jfr p. 23).

26. Andra delar av Lars Rumars utlåtanden och bok utgörs av sammanställningar eller analyser av sådana omständigheter eller bevis som åberopades – eller borde ha åberopats – redan i rättegången. Materialet innefattar vad som framstår som vederhäftiga tolkningar av historiska sammanhang men har inte karaktären av nya vetenskapliga rön. Det är i dessa delar inte fråga om nya omständigheter eller bevis i resningsbestämmelsens bemärkelse. Materialet kan därför inte ligga till grund för prövningen av resningsansökan. Det utesluter inte att det kan tjäna som en bakgrund vid bedömningen av de omständigheter eller bevis som inte tidigare har varit tillgängliga och betydelsen av dessa. Detsamma gäller i fråga om de svenska och norska utredningsbetänkanden som har tillkommit efter hovrättens dom.

27. I resningsärendet har även åberopats ljudfiler med intervjuer år 2013 med tre personer. Annat har inte framkommit än att dessa personer skulle ha kunnat åberopas som vittnen i rättegången. Ruvhten Sijte kan därför inte anses ha haft giltig ursäkt att inte åberopa detta material tidigare.

Betydelsen av "Nordmalingdomen" m.m.

28. Som tidigare har nämnts ska en fråga om resning prövas utifrån den rättstillämpning som förekom vid tiden för det tidigare avgörandet. Högsta

domstolen har i ”Nordmalingdomen” klargjort vissa av förutsättningarna för renskötselrätt grundad på sedvana. Såsom Ruvhten Sijte har varit inne på i resningsansökan avviker domstolens slutsatser om hur en sedvanerätt kan utvecklas i några avseenden från de som har legat till grund för hovrättens ställningstagande. Det är emellertid hovrättens syn på rättsläget som ska ligga till grund för bedömningen av om skäl för resning föreligger, inte det rättsläge som Högsta domstolen senare har slagit fast (jfr p. 14).

29. Inte heller vad Ruvhten Sijte har gjort gällande om att det finns brister i hovrättens domskäl är ägnat att påverka frågan om resning.

Betydelsen av det nya materialet i ärendet

30. Den huvudsakliga frågan under rättegången i hovrätten var om det hade utvecklats en urminnes hävd eller sedvanerätt för renbete på fastighetsägarnas fastigheter. Bedömningen av denna fråga redovisades i hovrättens dom period för period. Hovrätten får förstås så att det inte var visat att det under någon av perioderna hade uppkommit en rätt av det aktuella slaget.

31. Vad gäller *äldre tid* (fram till ca år 1600) presenterade båda parter omfattande skriftlig och muntlig bevisning i frågan om hur länge samer hade vistats i Härjedalen och när tamrenskötsel hade börjat bedrivas. Hovrätten uttalade att det med stöd av den presenterade bevisningen inte gick att presumera att samer vid slutet av 1500-talet och 1600-talets första decennier hade bedrivit tamrenskötsel i form av helnomadism. Den utredning som har presenterats i resningsärendet i denna del – främst Ewa Ljungdahls utlåtande – ger visserligen visst stöd för uppfattningen att tamrenskötsel förekommit redan i äldre tider. Det nya materialet har emellertid inte sådan bevismässig styrka, att resningsbestämmelsens sannolikhetskrav är uppfyllt.

32. Även när det gäller *tiden därefter och fram till avvittningarna* (ca 1600–1850) lade parterna fram en omfattande bevisning. Hovrätten uttalade emellertid att det inte hade presenterats någon bevisning som direkt visade att det hade förekommit ett fritt vinterbete, dvs. bete utan avtal eller upplåtelse från myndighet, inom nuvarande gränser för Härjedalens kommun. Det är inte sannolikt att det nya material som Ruvhten Sijte har åberopat i resningsärendet skulle ha föranlett en annan utgång i målet. Materialet – däribland utdrag ur kyrkoböcker från den aktuella tiden, utdrag ur Thomas Ljungs bok *Ödebygdsminnen* (2004), det norska betänkandet *Samisk naturbruk og rettssituasjon fra Hedmark til Troms* samt vissa äldre arkivuppgifter som Lars Rumar har redovisat – ger visserligen ytterligare stöd för Ruvhten Sijtes ståndpunkt vad gäller förekomsten av samer och renbete utanför nuvarande åretruntmarker i Härjedalen. Men det ger inga mera bestämda besked om de rättsliga förutsättningarna för renbetet. Detta gäller även om materialet ses i ljuset av den analys som Lars Rumar har gjort om bl.a. befolkningsutvecklingen i Härjedalen under denna tid, de s.k. skattefjällens och avradslandens status och 1751 års lappkodicill. I sammanhanget ska anmärkas att det inte finns förutsättningar att i resningsärendet beakta det kungliga brev från år 1756 som Ruvhten Sijte har åberopat (jfr p. 21).

33. *Tiden från avvittningarna till 1886 års renbeteslag* redovisades i hovrättens dom tillsammans med den föregående tidsperioden. Bedömningen var därmed densamma som för denna (jfr p. 32). Det är inte sannolikt att det material som i denna del kan beaktas i resningsärendet – bl.a. de sammanställningar över uppgifter ur kyrkoböcker som Ruvhten Sijte har åberopat – skulle ha föranlett någon annan bedömning än den som hovrätten har kommit till. Det gäller även om materialet granskas mot bakgrund av den analys som Lars Rumar har gjort.

34. Bedömningen av hur renbetesrätten utvecklades i Härjedalen under

1800-talet bör i och för sig göras i ljuset av de uttalanden om renbetet i Härjedalen som gjordes i samband med 1880- och 1890-talens lagstiftningsarbete och den dom som Högsta domstolen meddelade år 1894 (NJA 1894 A 198) om rätten till renbete på Ljusnedals bruks område. I resningsärendet har emellertid inte tillkommit något väsentligt nytt som ger anledning att tillmäta uttalandena i lagstiftningsarbetet eller Högsta domstolens dom annan vikt än hovrätten gjorde.

35. Såväl den utredning som lades fram i rättegången som de omständigheter som Ruvhten Sijte har åberopat i resningsärendet tyder på att samernas intressen eftersattes i samband med avvitrningarna. Detta är emellertid inte ägnat att påverka frågan om resning.

36. Vad slutligen gäller *tiden efter år 1886* fann hovrätten *att* utredningen inte visade att det före 1900-talet hade förekommit sådant vinterbete utanför renbetesfjällen som tillsammans med senare vinterbeten under 1900-talet skulle kunna grunda rätt till fortsatt bete på grund av urminnes hävd, *att* det vinterbete som förekommit under 1900-talet i Härjedalens kommun utanför renbetesfjällen hade mött protester och invändningar från flera håll i kommunen under olika perioder *och att* de perioder då återkommande vinterbete förekommit utan protester inte hade varit tillräckligt långa för att rätt till fortsatt vinterbete skulle anses ha uppkommit. Även i denna del hade parterna på ömse sidor åberopat omfattande bevisning.

37. En stor del av det material som Ruvhten Sijte har åberopat i resningsärendet och som har relevans för tiden efter år 1886 är sådant som åberopades eller borde ha åberopats i rättegången och det kan därför inte ligga till grund för ett beslut om resning (jfr p. 21 och 22). Visst material bör dock beaktas.

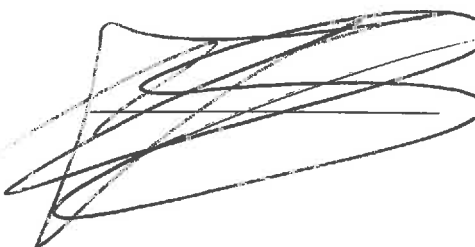
38. Så är fallet med två kartor, uppteckningar av intervjuer med ett stort antal samer, en skrift från lappfogden Abraham Staaff samt en av jägmästaren Erik von Sydow avgiven reservation till promemorian "Utredningar angående lappförhållanden inom Kopparbergs och Jämtlands län". Materialet härrör från ett år 1913 genomfört utredningsarbete avseende renbetet i bl.a. Härjedalen. Vissa delar av materialet har, enligt vad Ruvhten Sijte uppgett, förvarats på plats där det inte har funnits anledning att eftersöka det, och Ruvhten Sijte får anses ha haft giltig ursäkt att inte åberopa materialet under rättegången (se p. 23). På den ena av kartorna är betydande områden i Härjedalen utanför renbetesfjällen markerade med röd färg. Enligt Ruvhten Sijte avser den röda markeringen sådana områden som vid denna tid nyttjades för vinterbete. Kartans värde som bevisning är beroende av vilken utredning som låg till grund för markeringarna. De uppgifter om vinterbete som lämnades i intervjuerna överensstämmer endast delvis med kartmarkeringarna och bekräftar därför inte att markeringarna avspeglar vinterbetets omfattning på ett riktigt sätt. Inte heller Erik von Sydows reservation ger – vad gäller de områden som är av intresse i målet – mycket ledning i denna del. Det gör inte heller den promemoria, åberopad redan i tingsrätten, som reservationen är fogad till. Däremot stämmer markeringarna, på ett allmänt plan, överens med vad som anges i den åberopade skriften från Abraham Staaff. Där anges att "vinterbete (oktober – april) finnes samt kan och bör helt utnyttjas i byggden inom delar av Tännäs, Linsells, Hede och Lillherrdals socknar samt inom inköpta byarna Sörvattnet och Högvålen". Abraham Staaffs uttalande ligger i linje med de uttalanden som han några år senare gjorde till 1919 års lappkommitté och som finns återgivna i Elof Huss utredning. På den andra kartan förekommer linjer och fyrkanter som illustrerar renarnas flyttleder och vintervisten. Några av dessa är belägna på eller i mycket nära anslutning till nuvarande åretruntmarker (eller utanför Härjedalens kommun), andra berör tydligt områden utanför åretruntmarkerna.

39. Bland det övriga material som avser tiden efter år 1886 och kan beaktas i resningsärendet märks skilda slag av privata dokument och myndighetsdokument som indikerar förekomsten av renar på olika platser i Härjedalen under 1900-talet, t.ex. fotografier. Hit hör också den karta som utarbetades för 1919 års lappkommittés räkning. Även äldre tidningsartiklar och äldre litteratur liksom åberopade utdrag ur kyrkoböcker som avser denna period bör beaktas. Detsamma gäller de nya sakuppgifter som har lämnats i litteratur som har tillkommit sedan år 2004.

40. Det nya material som kan beaktas i resningsärendet ska ställas mot den utredning som lades fram i rättegången. Därvid ska såväl det nya materialet som den tidigare utredningen bedömas i ljuset av den sakkunniganalys som Lars Rumar har gjort. Det kan då konstateras att det nya materialet, framför allt kartorna och Abraham Staaffs uttalanden, ger ytterligare stöd för Ruvhten Sijtes ståndpunkter, i synnerhet påståendet att det redan i början av 1900-talet förekom renbete utanför åretruntmarkerna. Materialet ger också anledning anta att detta vinterbete, såvitt gäller vissa områden i närheten av åretruntmarkerna, pågick under något längre perioder än vad hovrätten kom fram till. Vid en samlad bedömning av det nya materialet, ställt mot det gamla, framstår det emellertid som vanskligt att dra några mera bestämda slutsatser om vinterbetets utsträckning i tid och rum. Det nya materialet ger inte heller någon väsentligt ändrad bild av i vilken omfattning som det faktiskt förekommande vinterbetet accepterades av dåvarande fastighetsägare. Det kan därför inte anses vara sannolikt att, med utgångspunkt i den bedömning som hovrätten gjorde, kunskap om det nya materialet skulle ha föranlett en annan slutsats angående renbetesförhållandena under perioden från år 1886 än den som hovrätten kom fram till.

Sammanfattande bedömning

41. Vad som nu har sagts innebär sammantaget att det inte har gjorts sannolikt att det material som får åberopas i resningsärendet skulle ha lett till en annan utgång i rättegången. Det finns därmed inte förutsättningar att bevilja resning.

 Ann-Christine Lindeblad Göran Lambertz

Dag Mattsson Sten Andersson

I avgörandet har deltagit: justitieråden Stefan Lindskog, Ann-Christine Lindeblad, Göran Lambertz, Dag Mattsson och Sten Andersson (referent)
Föredragande justitiesekreterare: Anna Cappelen-Smith